

Тема: Векторне моделювання освітнього середовища

Мета:

визначити сутність поняття
“освітнє середовище”, сформува
ти вміння моделювати освітнє
середовище навчального закладу

Питання 1.



**Сутність поняття
“освітнє середовище”**

Найчастіше поняття
“середовище” розуміють як
оточення, середовище людини,
оточуюче середовище

**“Найчастіше під оточуючим середовищем
людини розуміють так чи інакше
сукупність умов і впливів, що оточують
людину”**

(Д.Маркович).

Середовище людини охоплює
сукупність природних і
соціальних факторів, які
можуть впливати прямо чи
побічно, миттєво чи
довгочасно на життя і
діяльність людей

**Людина одночасно є
продуктом і творцем свого
середовища, яке їй дає
фізичне підґрунтя для життя
й уможлиблює
інтелектуальний, моральний,
суспільний і духовний
розвиток**

Освітнє середовище –

**система впливів та умов
формування особистості, а
також можливостей для її
розвитку, які містяться в
соціальному та просторово-
предметному оточенні**

Структура освітнього середовища (ОС):

- Фізичне оточення: архітектура та дизайн навчального закладу;
- Людський фактор: учні, педагоги, батьки та інші учасники НВП;
- Програма навчання: стиль викладання, зміст навчальних програм, освітні технології.

Питання 2.

**Основні типи
освітнього
середовища за
Я. Корчаком**

Типи освітнього середовища:

- догматичне;
- безтурботне;
- кар'єрне;
- творче

Догматичне ОС:

традиція, авторитет, обряд, веління як абсолютний закон, необхідність як життєвий імператив. Дисципліна, порядок і сумлінність. Серйозність, щиросердна рівновага та ясність, що впливає з твердості, відчуття міцності й стійкості, впевненості в собі, у своїй правоті. Самообмеження, самовизначення, праця як закон, висока моральність як навичка.

Догматичне ОС

- Догматом можуть бути земля, костьол, вітчизна, доброчесність, гріх, наука, суспільно-політична робота, багатство, боротьба, а також Бог.
- Приклад: монастир, армія.

“...вихователь вважає вихованця своєю власністю, річчю, з якою він може робити все, що йому завгодно...”

*“Безумовна покора – головна і єдина необхідна умова виховання. Виховання своєю останньою метою і має саме те, щоб на місце **нерозумної волі дитини** поставити **розумну волю вихователя...**”*

М.О. Добролюбов

**Догматичне освітнє
середовище
характеризується
тим, що формує
пасивну й залежну
особистість**

Безтурботне ОС:

- щиросердний спокій, безтурботність, чутливість, привітність, доброта, тверезості скільки треба, самосвідомість, яка досягається без праці. Немає завзятості ні в бажанні зберегти, протриматися, ні у прагненні досягти, знайти. Дитина живе в атмосфері внутрішнього благополуччя і ледачої, консервативної звички, поблажливості до сучасних течій серед привабливої простоти

На думку Корчака, у подібному виховному середовищі формується особистість, яка в принципі завжди задоволена тим, що в неї є. Основною рисою такої особистості є **життєва пасивність, нездатність до напруги й боротьби**. Зітхаючи із труднощами і перешкодами, така людина воліє **самоусунутися від їхнього розв'язання**, продовжуючи ховатися у своєму ілюзорному світі, як равлик ховається у своїй раковині

Безтурботне освітнє
середовище

характеризується тим, що
формує відносно незалежну,
але пасивну особистість

Кар'єрне ОС:

- знову виступає завзятість, але її поява зумовлена холодним розрахунком, а не духовними потребами;
- етикет, якому треба підкорятися;
- ненаситне марнослівство, хижість, незадоволення, пихатість та раболіпство, заздрість, злість, зловтіха

**Основними рисами
особистості, що
формується в такому
середовищі, є фальш і
лицемірство – “мистецька
гра” і “точно підігнана
маска, прагнення до кар’єри за рахунок хитрощів,
підкупу, високих зв’язків”
та інше**

**У кар'єрному виховному
середовищі формується хоча
й активна, але залежна
особистість**

У кар'єрному освітньому середовищі на першому плані проблема розвитку активності особистості – проблема, що виявилася нерозв'язною в умовах безтурботного та догматичного типів освітнього середовища

Творче ОС:

- ідейне середовище;
- сила його не у твердості духу, а в польоті, пориві, русі. Тут не працюєш, а радісно вершиш;
- немає веління – є добра воля;
- немає догм – є проблеми;
- жар душі, ентузіазм

**У творчому середовищі
формується особистість, що
характеризується активністю
освоєння й перетворення
навколишнього світу, високою
самооцінкою, відкритістю й
волею своїх суджень і вчинків**

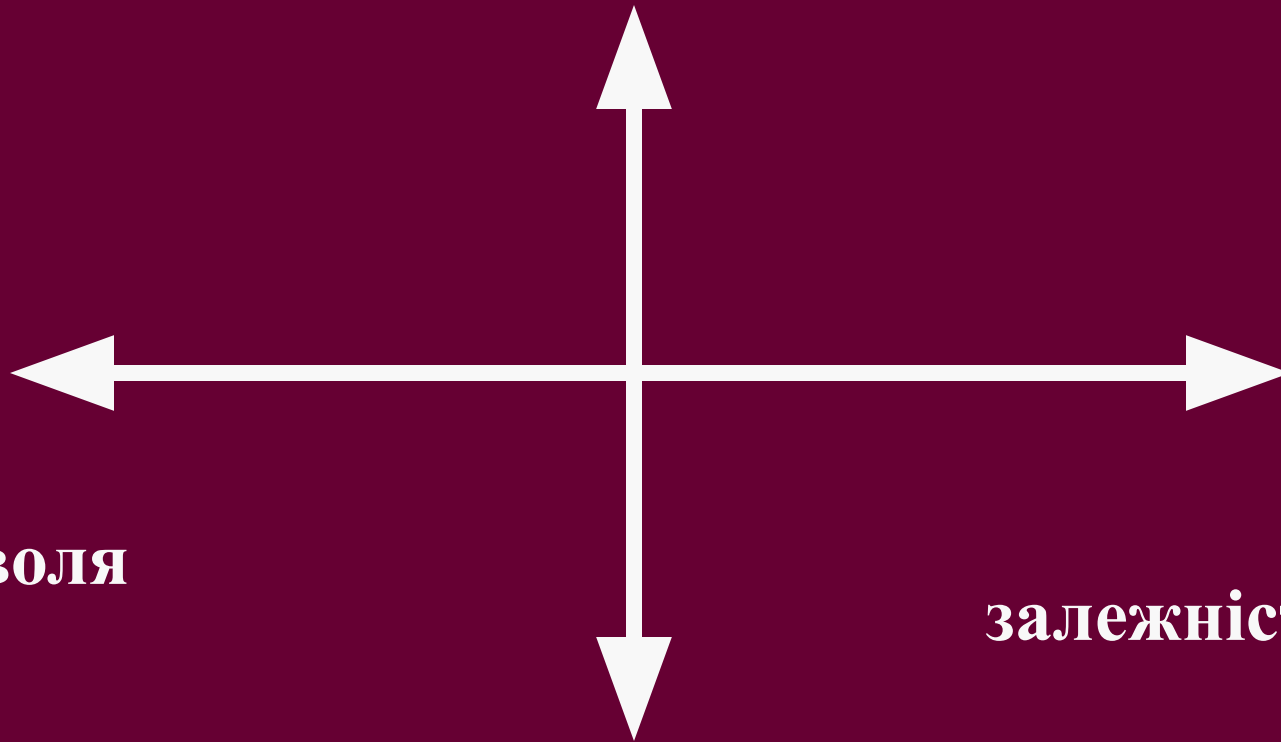
Творче виховне середовище
характеризується тим, що в
ньому відбувається
саморозвиток вільної й
активної особистості

Питання 3.

**Векторне
моделювання
освітнього середовища**

**Для моделювання освітнього
середовища необхідно
побудувати систему координат,
яка складається з двох осей:
ось “воля – залежність”
(горизонтальна), ось
“активність – пасивність”
(вертикальна)**

активність



воля

залежність

пасивність

АКТИВНІСТЬ розуміють як:

- ініціативність,
- прагнення до будь-чого;
- завзятість;
- боротьбу особистості за свої інтереси;
- асертивність (безконфліктне відстоювання своїх інтересів)

**Пасивність – це нульова
активність, відсутність
перелічених якостей**

Воля припускає:

- незалежність суджень,
- незалежність поведінки;
 - свободу вибору;
 - самотійність

Залежність - це

- пристосування;**
- підкорення чужій волі;**
- особиста безвідповідальність**